

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА ОСОБИ НА ВИПРАВДАННЯ У ДОСУДОВОМУ ПРОВАДЖЕННІ УКРАЇНИ

SOME FEATURES OF IMPLEMENTATION THE RIGHT OF JUSTIFICATION AT A PRE-TRIAL IN UKRAINE

Коваль О.М.,

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри публічного і приватного права
ДВНЗ «Міжгалузева академія управління»

Стаття присвячена дослідженню загальнотеоретичних основ права особи на виправдання, його реалізації в активній і пасивній формах у досудовому провадженні України. Проаналізовано законодавче регулювання виправдання. Право на виправдання розглядають у єдності з гарантіями його правового забезпечення і реалізації.

Ключові слова: право особи на виправдання, виправдання, виправдувальний вирок, закриття кримінального провадження, досудове провадження.

Статья посвящена исследованию общетеоретических основ права лица на оправдание, его реализации в активной и пассивной форме в досудебном производстве Украины. Проанализировано законодательное регулирование оправдания. Право на оправдание рассматривают в единстве с гарантиями его правового обеспечения и реализации.

Ключевые слова: право лица на оправдание, оправдание, оправдательный приговор, закрытие уголовного дела, досудебное производство.

The article investigates the general theoretical foundations of the justification, its implementation in active and passive form in the pre-trial proceedings in Ukraine. Author analyzed legislative regulation of justification. The right of justification considering as the unity of the legal guarantees with its legal support and implementation.

Key words: right for justification, excuse, acquittal, closing of criminal case, pre-trial proceedings.

Актуальність теми. У разі незаконного, необґрунтованого кримінального переслідування особи виправдання є процесуальним рішенням, що забезпечує поновлення прав виправданого, повернення особи у попереднє правове становище.

Процесуальна форма виправдання (у широкому розумінні) не обмежується лише виправдувальним вирок, у зв'язку з чим необхідно дослідити співвідношення виправдувального вироку і кримінально-процесуальних рішень, які постановляють на стадії досудового розслідування за наявності підстав для виправдання.

Проблемні питання виправдання, реабілітації та відшкодування шкоди досліджували українські вчені, зокрема, Г.І. Алейніков, Н.Г. Габлей, Ю.М. Грошевий, С.П. Головатий, О.В. Капліна, М.Р. Мазур, В.Т. Маляренко, М.М. Михеєнко, В.Т. Нор, І.В. Озерський, Ю.В. Охотіна, В.М. Тертишник, М.Є. Шуμιло та ін.

Проте в працях цих вчених зосереджується увага на аналізі колишнього кримінального процесуального законодавства.

Метою статті є з'ясування процесуальної суті виправдання, розкриття змісту та способів реалізації права на виправдання на стадії досудового провадження кримінального процесу.

Виклад основного матеріалу. Рішення, що приймаються у кримінальному провадженні, є правовим засобом виконання його спеціальних завдань (ст. 2 КПК). У цьому значенні виправдувальні рішення варто визначити як правовий засіб, спрямований на охорону прав, свобод та законних інтересів обвинуваченого (підозрюваного), виправданого (засудженого) як учасників кримінального провадження, з тим щоб вони не були піддані необґрунтованому покаранню і процесуальному примусу.

Що саме розуміють під поняттям «процесуальне рішення»? Згідно з ч. 1 ст. 110 КПК, процесуальними рішеннями є всі рішення органів досудового розслідування, прокурора, суду. Із уповноважених приймати процесуальні рішення виключено слідчого суддю, хоча про його рі-

шення йдеться, наприклад, в ч. 2 ст. 148, ч. 2 ст. 154, ч. 1 ст. 159, п. 6 ч. 1 ст. 164 КПК.

Процесуальні рішення слідчого, прокурора приймаються у формі постанови (ч. 3 ст. 110 КПК), зокрема постанови про закриття кримінального провадження за наявності підстав, передбачених ст. 284 КПК (ч. 3 ст. 284 КПК).

Особливістю виправдання є те, що воно можливе на різних стадіях кримінального провадження. Це є його ознакою, що виділяє виправдувальні рішення серед інших процесуальних рішень, можливих у кримінальному провадженні.

Особа набуває права на виправдання з моменту повідомлення про підозру, підстави для якої мають бути встановлені після початку досудового розслідування. Проте для того щоб прийняти певне процесуальне рішення, яке стосується винуватості особи у вчиненні кримінального правопорушення, суб'єктам кримінального провадження треба здійснити певну процесуальну діяльність у рамках завдань кримінального провадження (ст. 2 КПК) із з'ясуванням обставин, що підлягають доказуванню у кримінальному провадженні (ст. 91 КПК).

При цьому підозрювані (обвинувачені) з метою реалізації права на виправдання використовують надані їм процесуальні права (ст. 43 КПК). Свою процесуальну діяльність вони спрямовують на встановлення підстав для виправдання, а слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд, виконуючи надані їм повноваження, у своїй кримінальній діяльності зобов'язані роз'яснити суб'єктам права на виправдання їхні процесуальні права і забезпечити можливість для їх реалізації, а також з'ясувати питання, зазначені в ст. 91 КПК, в кінцевому підсумку основне питання кримінального провадження щодо винуватості (невинуватості) особи.

У ст. 214 КПК передбачено, що не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинення кримінального правопорушення або після самостійного виявлення слідчим, прокурором із будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, слідчий чи прокурор зобов'язаний внести відомос-

ті до Єдиного державного реєстру досудових розслідувань та розпочати розслідування. Отже, з моменту внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань розпочинається стадія досудового розслідування.

Погоджуємося із О.Ю. Татаровим, що досудовим розслідуванням є стадія кримінального провадження з моменту початку кримінального провадження до направлення провадження до суду [1, с. 76].

Питання, коли саме та у який строк від моменту внесення відомостей про злочин до Єдиного реєстру слідчий чи прокурор зобов'язаний повідомити особу про підозру, залежить від конкретних обставин провадження.

Значення початку досудового розслідування щодо особи полягає в тому, що вона отримує можливість захищати свої права ще на етапі формування доказової бази [1, с. 254], причому статусу підозрюваного особа набуває на стадії притягнення до кримінальної відповідальності з моменту повідомлення її органами досудового розслідування про підозру у вчиненні кримінального правопорушення (п. 14 ч. 1 ст. 3 КПК).

Як зауважила О.П. Кучинська, на сьогодні підозрюваний перетворився чи не на основну процесуальну фігуру досудового провадження, яка обстоє власний інтерес і наділена для цього широким обсягом прав [2, с. 189].

З моменту набуття особою статусу підозрюваного у неї виникають права, що гарантують право оскаржити дії і рішення службових осіб органів досудового розслідування, заявляти клопотання та відводи і вимагати вжиття дієвих заходів щодо визнання невинуватості й відшкодування заподіяної шкоди.

Право на виправдання необхідно розглядати у єдності із гарантіями його правового забезпечення і реалізацій, які впливають із сукупності повноважень слідчого, прокурора, слідчого судді і суду. У зв'язку з цим у ст. 42 КПК України закріплено перелік прав підозрюваного (обвинуваченого).

З цієї точки зору важливим є право особи на захист, закріплене у положеннях КПК, що стосуються прав підозрюваного, обвинуваченого та обов'язків органів досудового розслідування щодо їх виконання (п. 3 ч. 3 ст. 42 КПК).

Як слушно зауважував В.П. Шибіко, забезпечення прав на захист є однією із основних засад судочинства, зокрема кримінального [3, с. 26]. Право на захист – це право захищатися від висунутого обвинувачення, а також захищати свої законні інтереси (матеріальні, майнові, цивільні тощо), використовуючи всі надані законом права в будь-якій формі (активно чи пасивно) [4, с. 22]. Право на захист є необхідним для захисту інших прав і законних інтересів особи [4, с. 103].

Принцип забезпечення підозрюваному і обвинуваченому права на захист разом із гарантіями його здійснення закріплено у ст. 20 КПК. Слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд зобов'язані забезпечити право особи на кваліфіковану правову допомогу з боку обраного або призначеного захисника (ч. 2 ст. 20 КПК), участь якого жодним чином не звужує процесуальні права підозрюваного, обвинуваченого (ч. 4 ст. 20 КПК).

Забезпечення права на захист складається із сукупності повноважень органів досудового розслідування і суду, таких як обов'язок надати підозрюваному, обвинуваченому письмове чи усне пояснення з приводу підозри чи обвинувачення, створення умов для реалізації підозрюваного права збирати і подавати докази, брати особисту участь у кримінальному провадженні, користуватися допомогою адвоката та інші процесуальні права (ст. 20 КПК).

Особу повідомляють про підозру у випадках, передбачених ст. 276 КПК, а також якщо вона затримана за підозрою у вчиненні злочину. Фактично положення КПК передбачають два види затримання: на підставі ухвали

слідчого судді (ст. ст. 187–191 КПК) та без ухвали (ст. ст. 207–213 КПК).

Право на виправдання гарантується правом особи знати, у вчиненні якого кримінального правопорушення її підозрюють (п. 1 ч. 3 ст. 42 КПК), що є необхідною умовою для реалізації права особи на мовчання (п. 4 ч. 3 ст. 42 КПК) і права давати пояснення, показання з приводу підозри, обвинувачення (п. 5 ч. 3 ст. 42 КПК).

Таким чином, право на виправдання реалізується особою або в пасивній формі (право на мовчання), або в активній, що повною мірою гарантується положеннями презумпції невинуватості (ст. 17 КПК). Право особи знати, в чому її підозрюють, гарантується обов'язком органів досудового розслідування повідомити особу про підозру (ст. 276 КПК).

Для того щоб підозрюваний міг активно захищатися, він повинен перш за все знати сутність і причини його підозри. Тому при складанні повідомлення про підозру прокурор чи слідчий за погодженням з прокурором зобов'язаний навести правову кваліфікацію кримінального правопорушення, у вчиненні якого підозрюють особу із зазначенням статті закону України про кримінальну відповідальність (п. 5 ч. 1 ст. 277 КПК), а також у стислій формі викласти фактичні обставини кримінального правопорушення (п. 5 ч. 1 ст. 277 КПК), зазначити права підозрюваного (п. 7 ч. 1 ст. 277 КПК).

Право особи давати показання з приводу підозри призводить до появи на досудовому розслідуванні одного з видів доказів, що використовуються для встановлення обставин, що мають значення для правильного вирішення кримінального провадження – це фактичні дані, отримані під час допиту підозрюваного (обвинуваченого) чи надані ним особисто. Право давати показання закріплено ч. 2 ст. 93 КПК, а право не давати показання – ч. 1 ст. 18 КПК.

Під час давання пояснення про кримінальне правопорушення підозрюваний лише повідомляє про факти, що йому відомі, в той час як показання особи є доказом і можуть бути покладені в основу вироку.

Підозрюваний має право на відновлення своєї ділової репутації, якщо підозра щодо нього не підтвердилася (п. 17 ч. 3 ст. 42 КПК). Хоча дане право закріплено у КПК і має виняткове значення для реалізації права особи на виправдання і на реабілітацію, однак законодавцем не передбачено механізму його реалізації.

Право на захисника передбачає право підозрюваного на першу вимогу мати захисника і мати побачення з ним до першого допиту. Цьому праву відповідає обов'язок слідчого, прокурора, слідчого судді залучити захисника на прохання чи за згодою підозрюваного (обвинуваченого) до участі у кримінальному провадженні, а також обов'язок допомогти затриманому встановити зв'язок із захисником, або використати зв'язок для запрошення захисника (ст. 48 КПК); право на участь захисника при проведенні процесуальних дій, якому відповідає обов'язок слідчого, прокурора забезпечити участь обраного підозрюваним захисника (ч. 2 ст. 53 КПК), а також запросити підозрюваному (обвинуваченому) захисника, якщо захисник, обраний підозрюваним, не може прийти; якщо підозрюваний, обвинувачений заперечує проти проведення процесуальної дії за відсутності захисника, таку процесуальну дію відкладають до залучення захисника (ч. 2 ст. 46 КПК); право відмовитися від захисника в будь-який момент кримінального провадження, окрім випадків, коли його участь є обов'язковою (ст. 54 КПК).

Право підозрюваного на отримання безоплатної правової допомоги гарантовано обов'язком держави надати таку допомогу за рахунок державних коштів (ч. 3 ст. 20 КПК). Зауважимо, що захист особи від обвинувачення є видом вторинної правової допомоги, зміст, порядок та суб'єкти надання якої визначені положеннями Законом

Україні «Про безоплатну правову допомогу» від 2 червня 2011 р.

Положення КПК закріплюють групу прав, що забезпечують захист законних інтересів підозрюваного (обвинуваченого) шляхом доказування і є реалізацією принципу змагальності у кримінальному провадженні.

Це право підозрюваного має комплексний характер і може бути реалізовано через сукупність інших процесуальних повноважень: 1) збирати і подавати докази (п. 8 ч. 3 ст. 42 КПК); 2) брати участь у проведенні процесуальних дій і заявляти клопотання про їх проведення (п. 9, п. 12 ч. 3 ст. 42 КПК); 3) подавати клопотання під час судового розгляду про визнання доказів недопустимими, а також наводити заперечення проти визнання доказів недопустимими (ч. 3 ст. 89 КПК); 4) знайомитися із доказами, зібраними стороною обвинувачення, під час ознайомлення з матеріалами досудового розслідування (п. 14 ч. 3 ст. 42, ст. 290 КПК) та інші права.

Участь підозрюваного в доказуванні є особливо важливим процесуальним повноваженням, що забезпечує належний захист його інтересів, порушених кримінальними провадженнями.

Активна форма права особи на виправдання полягає у праві особи збирати і подавати власні докази щодо невинуватості (п. 8 ч. 3 ст. 42 КПК). Так, положенням ч. 3 ст. 93 КПК визначено, що сторона захисту має право витребувати та отримати від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, установ, організацій та фізичних осіб речі, копії документів, відомостей, висновків експертів та ревізій, акти перевірок для подання належних і допустимих доказів.

Засобом забезпечення цього права є передбачена КПК можливість долучити зібрані стороною матеріали до обвинувального акту (ст. 317 КПК) і обов'язок суду ухвалити обґрунтоване рішення на підставі об'єктивно з'ясованих обставин, підтверджених доказами, дослідженими під час судового розгляду (ч. 3 ст. 370 КПК).

Як слушно зауважила О.Г. Яновська, пряма залежність сторони захисту від сторони обвинувачення щодо доцільності проведення слідчих (розшукових) дій свідчить про недостатнє процесуальне забезпечення змагальності в кримінальному провадженні [5].

Окрім того, підозрюваному (обвинуваченому) надано право ініціювати проведення слідчих (розшукових дій) для збирання доказів для доведення своєї невинуватості. Підозрюваний має право заявляти клопотання про проведення процесуальних дій (п. 12 ч. 3 ст. 42 КПК) і брати участь у їх проведенні (п. 9 ч. 3 ст. 42 КПК), ставити під час їх проведення власні запитання, подавати зауваження та заперечення (п. 9 ч. 3 ст. 42 КПК), а також застосовувати технічні засоби при проведенні процесуальної дії, у якій він бере участь (п. 10 ч. 3 ст. 42 КПК).

На жаль, точного визначення поняття «процесуальні дії» в КПК 2012 р. немає. Однак, проаналізувавши норми КПК, можна зробити висновок, що процесуальні дії розглядають окремо від слідчих (розшукових) дій як більш широке поняття (ч. 2 ст. 280, п. 4 ч. 2 ст. 36 КПК).

Право підозрюваного (обвинуваченого) клопотати про проведення окремої процесуальної дії гарантується закріпленям в ст. 220 КПК обов'язком слідчого, прокурора розглянути клопотання в строк, що не перевищує трьох днів з моменту подання, і задовольнити їх за наявності відповідних підстав (тобто за наявності достатніх відомостей, що вказують на можливість досягнення мети відповідної дії), а також обов'язком повідомити про результат розгляду клопотання (ч. 2 ст. 220 КПК). Окрім того, на слідчого, прокурора покладено обов'язок вжити належних заходів для забезпечення присутності під час проведення слідчої (розшукової) дії осіб, чий права та законні інтереси можуть бути обмежені або порушені (в тому числі й підозрюваного).

Важливою гарантією права особи на виправдання є обов'язок слідчого, прокурора провести слідчу (розшукову) дію в повному обсязі у разі, якщо під час її проведення були отримані докази, які можуть вказувати на невинуватість особи у вчиненні кримінального правопорушення (ч. 5 ст. 223 КПК). Таким чином, слідчий, прокурор зобов'язані збирати не лише ті докази, які доводять винуватість особи, але й ті, що можуть бути свідченням її невинуватості.

Як ми зазначали раніше, виправдання особи можливе не лише у формі виправдального вироку суду, а й постанови прокурора, слідчого про закриття кримінального провадження. Право на закриття провадження гарантується обов'язком слідчого, прокурора закрити кримінальне провадження, встановивши підстави, передбачені ч. 1 ст. 284 КПК.

Закінченню досудового розслідування присвячено гл. 24 КПК, проте нас цікавить лише така його форма, як закриття кримінального провадження. Ст. 283 КПК закріплено, що прокурор зобов'язаний у найкоротший строк після повідомлення особі про підозру, окрім інших можливих дій, закрити кримінальне провадження (п. 1 ч. 2 ст. 283 КПК). Підстави закриття провадження зафіксовані у ст. 284 КПК. Приймати рішення про закриття кримінального провадження уповноважений як слідчий, так і прокурор.

Слідчий складає постанову про закриття кримінального провадження з підстав, передбачених пп. 1–2, 4 ч. 1 ст. 284 КПК, лише якщо в цьому кримінальному провадженні жодній особі не було повідомлено про підозру. Постанову слідчого не можна зарахувати до виправдальних рішень, адже в такому випадку через відсутність суб'єкта виправдальних правовідносин не виникають.

Прокурор приймає рішення про закриття кримінального провадження щодо підозрюваного з усіх реабілітуючих підстав, передбачених пп. 1–3 ч. 1 ст. 284 КПК. Рішення прокурора, як і більшість процесуальних рішень, покликано вирішити конкретні правові питання.

Зауважимо, що формулювання щодо невинуватості особи у вчиненому кримінальному правопорушенні має бути однозначним. Цю вимогу підтримано рішенням Європейського суду з прав людини у справі «Грабчук проти України» від 21 вересня 2006 р. [6]. Винуватість особи має бути встановлена відповідно до закону.

Факт закриття кримінального провадження на стадії досудового розслідування зобов'язує слідчого, прокурора ліквідувати наслідки застосування заходів забезпечення, поновити порушені процесуальними діями чи рішеннями права. Тому після закриття кримінального провадження у підозрюваного, обвинуваченого виникає право на реабілітацію, що гарантується обов'язком держави відшкодувати шкоду, завдану незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю (ст. 130 КПК).

Висновки. Процесуальна форма виправдання (у широкому розумінні) не обмежується лише виправдальним вироком. Право особи на виправдання існує на різних стадіях кримінального провадження. Воно реалізується шляхом активної участі обвинуваченого (підозрюваного) у досудовому і судовому провадженнях з використанням наданих йому законом процесуальних прав (ст. 2, ч. ч. 3, 5, 6 ст. 42 КПК України) та пасивної участі, адже обов'язок доведення винуватості обвинуваченого покладено виключно на сторону обвинувачення (ч. 2 ст. 17 КПК України).

Право на виправдання має розглядатися у єдності з гарантіями його правового забезпечення і реалізації, у зв'язку з чим у ст. 42 КПК України закріплено перелік прав, за допомогою яких підозрюваний (обвинувачений) здійснює свої права. Отже, забезпечення права на виправдання складається із сукупності повноважень слідчого, прокурора, слідчого судді і суду.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Татаров О.Ю. Досудове провадження в кримінальному процесі України: теоретико-правові та організаційні засади (за матеріалами МВС) : [монографія] / О.Ю. Татаров. – Донецьк : ТОВ «ВПП «ПРОМІНЬ», 2012. – 639 с.
2. Кучинська О.П. Принципи кримінального провадження в механізмі забезпечення прав його учасників : [монографія] / О.П. Кучинська. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 288 с.
3. Шибіко В.П. Ознайомлення з матеріалами кримінальної справи як важлива умова забезпечення доступу особи до правосуддя / В.П. Шибіко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – К., 2012. – С. 24–30.
4. Бараннік Р.В. Право особи на свободу від самовикриття, викриття членів її сім'ї чи близьких родичів у кримінальному процесі України : [монографія] / Р.В. Бараннік, В.П. Шибіко. – К. : КНТ, 2008. – 212 с.
5. Яновська О.Г. Змагальність як засада кримінального провадження за новим Кримінальним процесуальним кодексом України / О.Г. Яновська // Національна школа суддів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nsj.gov.ua/training/judges/kpk4/>.
6. Рішення у справі «Грабчук проти України» (Заява № 8599/02) : Рішення Європейського суду з прав людини від 21 вересня 2006 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://khpg.org/index.php?id=1179483702>.

УДК 343.102

РЕАЛІЗАЦІЯ ЗАСАДИ РІВНОСТІ ПЕРЕД ЗАКОНОМ І СУДОМ
ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯREALIZATION OF THE PRINCIPLE OF EQUALITY BEFORE THE LAW
AND THE COURT DURING THE PRELIMINARY INVESTIGATION

Костенко М.А.,
помічник судді
Верховного Суду України

В статті розглянуто особливості реалізації засади рівності перед законом і судом під час досудового розслідування. Аналізуються теоретичні та прикладні проблеми реалізації засади під час початку досудового розслідування, здійснення досудового розслідування, закінчення досудового розслідування. Вказується на особливості реалізації рівності перед законом і судом під час досудового розслідування.

Ключові слова: засада кримінального провадження, досудове розслідування, початок досудового розслідування, закінчення досудового розслідування, реалізація засади.

В статье рассмотрены особенности реализации принципа равенства перед законом и судом в ходе предварительного расследования. Анализируются теоретические и прикладные проблемы реализации принципа во время начала предварительного расследования, осуществления предварительного расследования, окончания предварительного расследования. Указывается на особенности реализации равенства перед законом и судом в ходе предварительного расследования.

Ключевые слова: основа уголовного производства, предварительное расследование, начало предварительного расследования, окончание предварительного расследования, реализация основы.

The article deals with the peculiarities of the realization of the principle of equality before the law and the court during the preliminary investigation. The author analyzes the theoretical and practical problems of the implementation of the studied principle of criminal proceedings during all stages of the preliminary investigation. The author also indicates the peculiarities of the realization of the principle of equality before the law and the court during the preliminary investigation.

Key words: principle of criminal proceedings, preliminary investigation, beginning of the preliminary investigation, end of the preliminary investigation, realization of the principle.

Актуальність теми. Реалізація засади рівності перед законом і судом під час досудового розслідування має велике прикладне та теоретичне значення. Саме за рахунок реалізації досліджуваної засади, у нерозривному системному зв'язку із іншими засадами кримінального провадження відбувається гарантування прав і свобод осіб на першій із стадій кримінального провадження, яка є початком процесу виконання завдання кримінального провадження, що визначені ст. 2 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України).

Значний внесок в розвиток наукових ідей щодо засад кримінального провадження України зробили Ю.П. Аленін, А.М. Бірюкова, Т.В. Варфоломеєва, О.І. Галаган, Ю.М. Грошевий, Л.Б. Ісмаїлова, О.П. Кучинська, Л.М. Лобойко, В.Т. Маляренко, Л.В. Мединська, М.М. Михеєнко, В.Т. Нор, М.А. Погорецький, В.М. Тертишник, Л.Д. Удалова, Л.І. Шаповалова, В.П. Шибіко, О.Г. Яновська та ін. У наукових дослідженнях авторів стверджується про актуальність теоретичного аналізу та практики застосування засад кримінального провадження.

Однак, незважаючи на проведенні дослідження до реалізації засади рівності перед законом і судом під час досудового розслідування, після прийняття нового КПК України не було прикуто уваги науковців, тому метою статті є встановлення особливостей реалізації засади рівності перед законом і судом під час досудового розслідування шляхом вирішення наступних задач: 1) визначення реалізації засади рівності перед законом і судом на етапі початку досудового розслідування; 2) встановлення особливостей під час здійснення досудового розслідування; 3) аналіз особливостей реалізації під час закінчення досудового розслідування.

Виклад основного матеріалу. З метою аналізу реалізації засади рівності перед законом і судом під час досудового розслідування звернемо увагу на її зміст у ч. 1 ст. 10 КПК України, де встановлено, що не може бути привілеїв чи обмежень у процесуальних правах, передбачених КПК України, за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних чи інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, громадянства, освіти, роду занять, а також за мовними або іншими ознаками.